

Múltiple ofensiva anticatalanista

Mai com ara no s'havia vist tanta passió anticatalanista a les Illes. Fins fa un parell d'anys aquest segment ideològic era molt marginal. La seva influència en la política institucional era irrellevant i la seva presència a través dels mitjans de comunicació, gairebé nul·la. A hores d'ara tot s'ha capgirat. L'anticatalanisme organitzat es mostra orgullós i té una influència enorme a la cúpula del poder polític institucional, en el govern.

Fins ara l'anticatalanisme era, de fet, castellanisme sense complexos, que és el que impulsa el Círculo Balear. Però el passat octubre es va fundar una nova entitat, la Fundació Jaume III, que no és castellanista formalment sinó que recupera el gonellisme com a segell d'identitat i reivindicació enfront de la "uniformitat catalanista".

El Círculo. El Círculo Balear (CB) ja és prou conegut pels lectors d'aquest setmanari. Va ser fundat el 1999 i té

Els diversos grups que actuen en contra del català s'activen com mai a les Illes gràcies al govern de José Ramón Bauzá.

com a objectiu fer tot el que pugui per atacar la normalització del català, tot i que això, formalment, ho dissimula sota la noble divisa de "la defensa de la libertad y tolerancia". No va ser fins a la legislatura 2003-2007, amb la majoria absoluta de Jaume Matas, quan CB es convertí en una verdadera organització, perquè fins aleshores no havia estat gaire més que un nom. Amb l'ajut de Carlos Delgado, aleshores batlle de Calvià, del PP, el qual havia nomenat càrrec de confiança al president de l'entitat anticatalanista, Jorge Campos,

i amb bones connexions en el govern de Matas, CB assolí bastant força orgànica. A la legislatura següent, la del pacte de centre-esquerra, entre 2007 i 2011, es convertí en un dels ariets dels conservadors contra el govern presidit per Francesc Antich: l'acusaven d'ofegar "la llibertat" i de "la imposició il·legal" del català a l'escola i a l'administració pública.

El 30 de maig de 2009 CB va celebrar una manifestació a Palma "per la llibertat lingüística". Bé que l'assistència no fou tan massiva com CB volgué fer veure, sí que és ver que per primera vegada l'anticatalanisme demostrava tenir un cert braó social, cosa que va ser com benzina per al sector anticatalanista del PP liderat per Carlos Delgado. Va ser en aquell context quan, el 2010, Bauzá va guanyar la presidència del partit conservador, i tot d'una va decidir pactar amb Delgado –malgrat haver-lo vençut en el congrés del PP– perquè d'aquesta manera els postulats anticatalanistes es convertissin en marca de la casa.

I ara, els símbols

La llei de símbols que el PP vol imposar a les Illes va fer la setmana passada una passa fonamental. La piconadora conservadora va rebutjar les esmenes a la totalitat presentades per PSOE i Més. D'aquesta manera, el controvertit projecte de llei té llum verd per a tornar al plenari per a la seva aprovació definitiva –durant aquest període de sessions–, i llavors serà immediatament publicat al *Butlletí Oficial*. Què significarà a la pràctica?

Doncs que, per exemple, la campanya a favor del català expressada amb els llaços fets amb la quadribarrada –que es varen penjar als col·legis per protestar contra la política lingüística del govern del PP– no es podrà tornar

a fer legalment perquè la llei prohibeix l'ús de tot símbol al marge dels oficials de Balears als centres públics, tret que siguin acceptats per l'autoritat. L'oposició ha titllat el projecte de llei d'antidemocràtic, repressor, i ha acusat el govern d'atacar la llibertat d'expressió. Tanmateix, l'executiu considera que el que fa és allò que pertoca per a "evitar" que els centres públics i especialment els centres educatius es converteixin en llocs "per a fer política".

Des que es va anunciar aquesta llei, fa més d'un any, la polèmica l'ha acompanyada. Quan es va aprovar com a projecte legislatiu del govern, el passat juliol, la tensió va créixer exponencialment. Però l'agre debat per

aquest motiu no és, en realitat, més que un nou episodi del llarg enfrontament entre el PP i la seva oposició política –PSOE i Més– i social –OCB, sindicats d'ensenyament, etc.– a compte de la política en contra del català que impulsa l'executiu de José Ramón Bauzá. En aquest context s'ha d'entendre la llei de símbols. És un instrument que el president crea per a usar contra els professors catalanistes. A propòsit d'això, divendres de la setmana passada els docents illencs realitzaren una nova vaga –d'un dia– en contra del famós TIL i han anunciat també una "campanya d'insubmissió" per a exigir el "nostre dret" a ensenyar en català.

Tornant a la llei esmentada, la sessió plenària del Parlament de la setmana passada, que rebutjà les esmenes a la totalitat presentades per PSOE i Més, escenificà el grau de tensió política per

Des que Bauzà va prendre possessió del càrrec, al juny de 2011, CB va tenir accés directe a la presidència de l'executiu. Mai l'anticatalanisme no havia tingut interlocució política institucional. Ara en tenia de directa amb el president. No obstant, el conseller d'Educació, Rafel Bosch, matisava les ànsies anticatalanistes de Bauzà i de CB i intentava exercir una certa equidistància entre aquest segment ideològic i el catalanisme de l'OCB-PSM, etc. Però l'abril de 2013, el president, pressionat per CB, decidí sacrificar Bosch. Va ser el moment en què l'anticatalanisme es desfermà com mai, i Bauzà va ordenar el conflicte a les aules i també impulsar amb més decisió la llei de símbols, que escassament dos mesos més tard –vegeu requadre– ja tenia tot l'articulat a punt.

Aquest anticatalanisme de CB, que tant de predicament té a l'executiu, era i és castellanisme. Quan ha intentat formular versions estrambòtiques de les modalitats del català que es parlen a cada illa, per oposar-les a la llengua estàndard, el ridícul n'ha estat l'únic resultat. Ningú es pren seriosament disbarats com la *llengo bálèa*, inventada per la fantasmagòrica Acadèmia de Sa Llengo Bálèa. Tanmateix, ara

que es viu a les Illes. Els diputats de Més posaren sobre els seus escons un gran llaç fet amb la quadribarrada per expressar el rebuig al projecte de llei. La presidenta del Parlament ordenà que es retirés i els econacionalistes s'hi negaren, de manera que es produïren uns minuts de gran tensió com mai no s'havia vist a la Cambra balear.

Els econacionalistes i els socialistes acusen el govern de voler prohibir la senyera que és “també un símbol de molta gent de Balears”, va dir el diputat del PSM menorquí Nel Martí. Per part del govern, el vice-president Antonio Gómez digué que, quan es vol introduir la bandera “pròpia d'altres regions”, el que es fa és voler “introduir banderes contràries a les oficials” de les Illes, cosa que, a parer seu, acaba “intentant subvertir l'ordre autonòmic i el constitucional”.

La manifestació del Círculo Balear, el 2009, va ser com benzina per al sector anticatalanista del PP, amb Delgado i Bauzà al capdavant.

ha sorgit una altra versió del que històricament havia estat el gonellisme que és molt més hàbil –i per tant més perillosa– que el castellanisme i el *bàlèarisme*.

Fundació Jaume III. L'octubre passat un grapat de persones oficialitzaven davant notari la creació de la Fundació Jaume III, l'objectiu de la qual és “prestigar es mallorquí” davant del català estàndard. A tal fi pretenen la immediata confecció d'un “llibre d'estil” que

serveixi per a professors “a s'hora de donar classes a ses escoles”, per a treballadors públics “a s'hora de fer feina a s'administració” i per a professionals dels “mitjans de comunicació” perquè tots puguin “utilitzar correctament” un “model de mallorquí per a qualsevol ús formal, donant preferència a ses formes mallorquines davant de ses pròpies de Catalunya”. Tot i que no descarta ampliar la missió també cap als respectius dialectes de la resta d'illes, de moment la Jaume III se centrarà en el mallorquí.

La Fundació Jaume III es vol apropiari la figura filològica que fou mossèn Antoni Maria Alcover, a qui consideren una mena d'apòstol contra el català estàndard. Reunió dels representants del Círculo Balear, amb el seu president Jorge Campos al capdavant, amb el president del govern, José Ramón Bauzá, i el conseller d'Educació, Rafel Bosch, que fou destituït poc més tard –el mes d'abril passat– per mor de les pressions del Círculo.

Entre els més coneguts impulsors de la nova Fundació hi ha els professors de la Universitat de les Illes Balears Sebastià Urbina, Romà Piña Homs i Joan Font –aquest últim va ser entre 2003 i 2007 diputat del PP al Parlament illenc i actualment és vice-president d'UPyD a les Illes–, el secretari de la Fundació Barceló –del grup hotelier i turístic de família mallorquina que porta el mateix llinatge– Gabriel Barceló, Josep Zaforteza –és el president de l'entitat: advocat jubilat, ex-president del consell d'administració del *Diario de Mallorca*–, l'enginyer agrònom Sebastià Jaume Muñoz-Maldonado o el banquer mallorquí –president del Banc de Crèdit Balear– Miquel Nigorra... Tots els citats, juntament amb d'altres com el periodista Antonio Alemany, signaven corralment sota el nom de Grup Ramon Llull articles d'opinió, publicats a *El Mundo-El Día de Baleares*, en els quals denunciaven les “imposicions catalanistes”. Aquest grup ha estat el que ha inspirat el naixement de la Fundació, una forma de passar a l'acció després d'anys de simple reflexió.

Sense Bauzá, la Fundació Jaume III mai no hauria existit

Aquesta evolució de la reflexió fins a l'acció és insòlita en el gonellisme, el qual sempre s'havia expressat únicament a través de tribunes dels mitjans de comunicació. Sense la presidència de Bauzá no s'hauria produït mai la passa. Pareix com si la Fundació naixés per a ser un dels instruments de les dèries lingüístiques de Bauzá.

El nom de gonellisme prové de la polèmica que a principi dels anys setanta es va produir a través de les cartes al director del *Diario de Mallorca* entre Francesc de B. Moll –i d'altres catalanistes– i qui rere del pseudònim de Pep Gonella defensava “el mallorquí” enfront del català. El director del diari era Antonio Alemany i el president del consell d'administració de l'empresa editora era Josep Zaforteza. Moll publicà posteriorment aquella polèmica en un llibre –*La polèmica d'en Pep Gonella*– en el pròleg del qual deia que qui s'amagava rere del pseudònim podia ser “qualsevol de la A a la Z de l'alfabet”. La A d'Alemany i la Z de Zaforteza. Tots dos reunits ara novament en el Grup Ramon Llull que ha inspirat el naixement de la Fundació Jaume III.

El neogonellisme de la Fundació busca apropiari-se la figura filològica de prestigi que fou mossèn Antoni Maria Alcover. El gran lingüista nascut a Manacor –Mallorca– va ser qui va iniciar la magna obra del *Diccio-*

nari Català Valencià Balear –després seguida i finalitzada per Francesc de Borja Moll–, per començar la qual va emetre –1901– la famosa “Lletra de Convit”. Doncs bé, la Fundació publicava a *El Mundo-El Día de Baleares* el seu manifest fundacional amb el títol de “Lletra de Convit”. La raó per a apropiari-se la figura de mossèn Alcover prové de la famosa brega entre el filòleg de Manacor i Pompeu Fabra respecte a la relació entre formes dialectals i l'estàndard.

Per als neogonelles, Mossèn Alcover és la figura que legitima la seva missió d'eleva el dialecte mallorquí a un rang igual que el català estàndard. La Fundació assegura que no posa en qüestió la unitat del català sinó que, com asseguren que defensava mossèn Alcover, el que volen és “prestigiari” les formes dialectals, cosa que duria com a òbvia conseqüència última deixar d'usar l'estàndard. I això és –gens casualment– el que defensa José Ramón Bauzá quan pretén, per exemple, que els llibres de text escolars incorporin les “formes pròpies” i no les “del català de Catalunya”, tal com digué al Parlament.

Sense Bauzá aquesta Fundació no hauria nascut mai. La seva existència i missió semblen adaptar-se a la perfecció als interessos del president.

Miquel Payeras